

Ramazan'ın sıyâmı, dünyada âhîret için ziraat ve ticaret etmeye gelen nev-i insanın kazancına baktığı

Yedinci Nükte

Ramazanın sıyâmı, dünyada âhîret için ziraat ve ticaret etmeye gelen nev-i insanın kazancına baktığı cihetteki çok hikmetlerinden bir hikmeti şudur ki:

Ramazân-ı şerifte sevab-ı a'mal, bire bindir. Kur'an-ı Hakîm'in nass-ı hadîs ile her bir harfinin on sevabı var; on hasene sayılır, on meyve-i cennet getirir. Ramazan-ı şerifte her bir harfin, on değil bin ve Âyetü'l-Kürsî gibi âyetlerin her bir harfi binler ve ramazan-ı şerifin cumalarında daha ziyadedir. Ve Leyle-i Kadirde otuz bin hasene sayılır.

Evet, her bir harfi otuz bin bâki meyveler veren Kur'an-ı Hakîm, öyle bir nurani şecere-i tûba hükmüne geçiyor ki milyonlarla o bâki meyveleri, ramazan-ı şerifte mü'minlere kazandırır. İşte gel; bu kudsî, ebedî, kârlı ticarete bak, seyret ve düşün ki bu hurufatın kıymetini takdir etmeyenler ne derece hadsiz bir hasarete olduğunu anla!

İşte ramazan-ı şerif âdeti bir âhîret ticareti için gayet kârlı bir meşher, bir pazardır. Ve uhrevî hasılat için gayet münbit bir zemindir. Ve neşv ü nema-i a'mal için bahardaki mâh-ı nisandır. Saltanat-ı rububiyet-i İlahiyeye karşı ubudiyet-i beşeriyenin resmigeçit yapmasına en parlak, kudsî bir bayram hükmündedir. Ve öyle olduğundan yemek içmek gibi nefsin gafletle hayvanî hâcatına ve malayani ve heva-perestane müştehiyata girmemek için oruçla mükellef olmuş. Güya muvakkaten hayvaniyetten çıkıp melekîyet vaziyetine veyahut âhîret ticaretine girdiği için dünyevî hâcatını muvakkaten bırakmakla, uhrevî bir adam ve tecessüden tezahür etmiş bir ruh vaziyetine girerek savmı ile samediyete bir nevi âyinedarlık etmektir.

Evet ramazan-ı şerif; bu fâni dünyada, fâni ömür içinde ve kısa bir hayatta bâki bir ömür ve uzun bir hayat-ı bâkiyeyi tazammun eder, kazandırır.

Evet bir tek ramazan, seksen sene bir ömür semeratını kazandırabilir. Leyle-i Kadir ise nass-ı Kur'an ile bin aydan daha hayırlı olduğu bu sırta bir hüccet-i kâtiadır.

Evet, karanlıklı bu hayat-ı dünyeviyenin en nurani Leyle-i Kadri ramazandır.

Evet nasıl ki bir padişah, müddet-i saltanatında belki her senede, ya cülûs-u hümayun namıyla veyahut başka bir şaşaalı cilve-i saltanatına mazhar bazı günleri bayram yapar. Raiyetini, o günde umumî kanunlar dairesinde değil; belki hususi ihsanatına ve perdesiz huzuruna ve has iltifatına ve fevkalâde icraatına ve doğrudan doğruya lâıyk ve sadık milletini, has teveccühüne mazhar eder.

Öyle de ezel ve ebed Sultanı olan on sekiz bin âlemin Padişah-ı Zülcelal'i; o on sekiz bin âleme bakan, teveccüh eden ferman-ı âlîşanı olan Kur'an-ı Hakîm'i ramazan-ı şerifte inzal eylemiş. Elbette o ramazan, mahsus bir bayram-ı İlahî ve bir meşher-i Rabbanî ve bir meclis-i ruhanî hükmüne geçmek, mukteza-yı hikmettir. Madem ramazan o bayramdır; elbette bir derece, süflî ve hayvanî meşâgilden insanları çekmek için oruca emredilecek.

Ve o orucun ekmeli ise: Mide gibi bütün duyguları; gözü, kulağı, kalbi, hayali, fikri gibi cihazat-ı insaniyeye dahi bir nevi oruç tutturaktır. Yani muharremattan, malayaniyattan çekmek ve her birisine mahsus ubudiyete sevk etmektir.

Mesela dilini yalandan, gıybetten ve galiz tabirlerden ayırmakla ona oruç tutturmak. Ve o lisanı, tilavet-i Kur'an ve zikir ve tesbih ve salavat ve istiğfar gibi şeylerle meşgul etmek...

Mesela, gözünü nâmahreme bakmaktan ve kulağını fena şeyleri işitmekten men'edip, gözünü ibrete ve kulağını hak söz ve Kur'an dinlemeye sarf etmek gibi sair cihazata da bir nevi oruç tutturaktır. Zaten mide en büyük bir fabrika olduğu için oruç ile ona tatil-i eşgal ettirilse başka küçük tezgâhlar kolayca ona ittiba ettirilebilir.